

MINISTERSTVO VNÚTRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY
PREZÍDIUM POLICAJNÉHO ZBORU
finančná spravodajská jednotka
Pribinova 2, 812 72 Bratislava

Číslo: PPZ-FSJ-11-010/2024-KPO

V Bratislave dňa 12.04.2024

Stanovisko k účtovníkom ako povinným osobám podľa § 5 ods. 1 písm. h) AML zákona

Otázka:

- Možno považovať „interných účtovníkov“, napr. zamestnancov právnickej osoby oprávnenej vykonávať činnosť účtovníka, za povinnú osobu podľa § 5 ods. 1 písm. h) AML zákona?

Zákonné ustanovenia:

- zákon č. 297/2008 Z. z. o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „AML zákon“),
- smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/843 z 30. mája 2018, ktorou sa mení smernica (EÚ) 2015/849 o predchádzaní využívaniu finančného systému na účely prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu a smernice 2009/138/ES a 2013/36/EÚ (ďalej len „V. AML Smernica“),
- zákon č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon).

Podľa § 5 ods. 1 písm. h) AML zákona povinnou osobou na účely tohto zákona je audítor, účtovník, daňový poradca a iná osoba, ktorá poskytuje poradenské služby vo veciach daní podľa osobitných predpisov.

Stanovisko finančnej spravodajskej jednotky

Zmenou ustanovenia § 5 ods. 1 písm. h) AML zákona účinného do 31.10.2020 došlo k transpozícii čl. 2 ods. 1 bod 3 písm. a) V. AML Smernice, podľa ktorého okrem audítorov, externých účtovníkov a daňových poradcov boli medzi povinné osoby zaradené aj ostatné osoby, ktoré sa zaväzujú poskytovať priamo alebo prostredníctvom iných osôb, s ktorými je uvedená iná osoba prepojená, materiálnu pomoc, pomoc alebo poradenstvo v daňových záležitostiach ako hlavnú podnikateľskú alebo odbornú činnosť.

AML zákon vo vyššie citovanom ustanovení považuje za povinnú osobu „účtovníka“ s odkazom na živnostenský zákon, ktorý upravuje predmet podnikania „vedenie účtovníctva“ ako voľnú živnosť. Vzhľadom k tomu, že **slovenská legislatíva nerozoznáva pojem "interný účtovník" a „externý účtovník“**, pri aplikácii súčasného znenia AML zákona dochádza často k interpretačným nejasnostiam ohľadom toho, na aké subjekty sa požiadavky tohto zákona vzťahujú.

V súvislosti s výkladom AML zákona finančná spravodajská jednotka (ďalej len „FSJ“) považuje za dôležité poukázať, že pri aplikácii práva s prihliadnutím na únievé záväzky, musia vnútroštátne orgány, vrátane súdov pri výklade zákona zohľadniť všetky právne relevantné akty orgánov európskych spoločenstiev, respektíve Európskej únie, vrátane usmerňujúcich aktov týchto orgánov. Oblasť ochrany pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a financovaním terorizmu je regulovaná implementáciou AML smerníc a preto je potrebné ustanovenia AML zákona primárne vykladať v súlade s európskym právom, t.j. eurokonformným výkladom.

Pre posúdenie, či konkrétna osoba je alebo nie je povinnou osobou podľa AML zákona, je potrebné splniť niekoľko kritérií. V AML Smernica ustanovila pre zaradenie uvedených subjektov medzi povinné osoby podmienku, aby tieto činnosti boli vykonávané ako hlavná podnikateľská činnosť. Dôležitým pravidlom pre určenie povinnej osoby teda je, že sa musí jednať o podnikateľa, ktorý má oprávnenie k výkonu činnosti, ktorá ho kvalifikuje ako povinnú osobu, v tomto prípade voľnú živnosť. Povinnou osobou je tak každý subjekt, ktorý vykonáva niektorú z činností uvedených v § 5 ods. 1 písm. h) AML zákona, avšak za podmienky, že ju vykonáva ako hlavný predmet svojho podnikania (sústavne, samostatne, vo vlastnom mene, na vlastnú zodpovednosť a za účelom dosiahnutia zisku).

Kvôli eliminácii výkladových neistôt je možné ustáliť, že povinnou osobou (účtovníkom) je fyzická osoba podnikateľ alebo právnická osoba, ktorá na základe oprávnenia vykonáva činnosť vedenie účtovníctva ako predmet svojho podnikania a nie osoba, ktorá pre takúto povinnú osobu vykonáva závislú činnosť (napr. zamestnanecký alebo obdobný pomer), keďže zamestnanec iného subjektu z povahy veci nemôže vykonávať túto závislú činnosť ako predmet svojho podnikania. Z uvedeného vyplýva, že účtovník, ktorý je zamestnaný v spoločnosti, pre ktorú vykonáva účtovné služby, na základe pracovného alebo obdobného pomeru, nie je povinnou osobou a nie je povinný teda plniť príslušné povinnosti podľa AML zákona vo vzťahu k tejto právnickej osobe ani k tretím osobám.

Záver

Medzi povinné osoby podľa § 5 ods. 1 písm. h) AML zákona sú zaradené iba subjekty, ktoré vykonávajú činnosť účtovníka ako podnikateľskú činnosť a nie jednotliví zamestnanci podnikateľských subjektov („interní účtovníci“) vykonávajúci úkony spojené s vedením ich účtovníctva.

FSJ dáva do pozornosti, že FATF vypracovala usmernenie, ktorého cieľom je podporiť účtovných odborníkov pri navrhovaní účinných opatrení na riadenie ich ML/FT rizík, viď. <https://www.fatf-gafi.org/en/publications/Fatfrecommendations/Rba-accounting-profession.html>

Význam stanoviska

Stanoviská FSJ k aplikácii jednotlivých ustanovení zákona nie sú právne záväzné a vyjadrujú názor FSJ, ktorá nemôže predvídať rozhodnutia súdov, alebo iných orgánov dohľadu, resp. kontroly pôsobiacich podľa osobitných predpisov, ako aj ich výklad právnych predpisov, preto výklad týchto orgánov môže byť v určitých prípadoch odlišný. Postup v súlade so stanoviskom bude však FSJ pri výkone kontroly považovať za postup v súlade so zákonom, ibaže by z okolností konkrétneho prípadu vyplynula neaplikovateľnosť stanoviska na daný prípad.

mjr. Ing. Andrej Kis Pál
riaditeľ